

העותרת:

תנועת אומץ, אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי
מרח' מנחם בגין 44 תל אביב, טל': 03-5605588, פקס: 03-5600469
ע"י ב"כ עוה"ד פרופ' מיכאל קורנאלדי ואו יצחק מינא ואו עמית עוז
כולם מרח' קרן היסוד 36, ירושלים 92149
טל: 02-5631378 פקס: 02-5610569, corinaldi@corinaldi.co.il

- נגד -

המשיבים:

1. ראש ממשלת ישראל, מר בנימין נתניהו
 2. שר המשפטים וראש ממשלת ישראל החלופי, מר בני גנץ
 3. ממשלת ישראל
 4. היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר אביחי מנדלבליט
- כולם על ידי מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, רח' צאלח א-דין 31,
ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזה עתירה למתן צו על תנאי המכוון אל המשיבים 1, 2, ו-3 המורה להם להתייצב וליתן טעם:

מדוע לא יחליטו המשיבים 1, 2, 3 להקים ועדת חקירה, על פי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968, שתחקור את האסון בהר מירון בל"ג בעומר התשפ"א שבו נהרגו 45 אזרחי ותושבי ישראל ונפצעו יותר מ-150 אזרחי ותושבי ישראל. (להלן: האסון בהר מירון)

הצדדים לעתירה

1. העותרת

העותרת היא תנועת "אומץ" [אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי], עמותה הרשומה כחוק ששמה לה כמטרה לפעול למען מנהל תקין ולמען בקרה ציבורית ומשפטית על מעשי רשויות השלטון בישראל.

2. המשיבים

(א) **המשיב 1** הוא ראש הממשלה.

(ב) **המשיב 2** הוא שר המשפטים וראש הממשלה החלופי.

(ג) **המשיבים 1 ו-2**, אף שעבר כחודש מהאסון במירון, לייג בעומר תשפ"א, טרם העמידו על סדר יומה של הממשלה את דבר הקמת וועדת חקירה ממלכתית על פי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968 (להלן: ועדת חקירה ממלכתית), שתחקור את האסון במירון בלייג בעומר התשפ"א.

3. פניות העותרת ובאי כוחה אל המשיבים

א. העותרת פנתה ביום 2.5.21, ליועץ המשפטי לממשלה, משיב 4, בדרישה כי יורה לממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית לחקירת אסון הר מירון, רצ"ב נספחים ע/א 1, בליווי טופס פניה אל לשכת היועץ המשפטי לממשלה (נספח ע/א 2) ופרט לאישורי קבלת המכתב ע/ב 1-2 בקשתה לא נענתה לגופו של עניין עד היום.

ב. בא כוח העותרת, פרופ' מיכאל קורינאלדי, עו"ד, (לשעבר יו"ר המועצה הציבורית של אומ"ץ), פנה במכתב מיום 2.5.21, אל המשיבים 1-3 כי יואילו להקים לאלתר ועדת חקירה ממלכתית בעניין אסון הר מירון (נספח ע/3). הוא אוסיף במכתב נוסף מיום 3.5.21, (נספח ע/4) הכולל העתק מכתב מקורי מיום 21.9.82 + תדפיס של השופט חיים ה' כהן, שהיה משנה לנשיא בית המשפט העליון והיועץ משפטי לממשלה, נספחים ע/5, ותדפיס ע/6. תוכן המכתב, להבדיל מהנסיבות דאז, אקטואלי ממש בעת הקשה הזו של אסון הר מירון.

ג. בא כוח העותרת, פרופ' מיכאל קורינאלדי, עו"ד, שלא קיבל תשובה למכתבו חזר ופנה במכתב מיום 12.5.21, (קדם בג"ץ אל מחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה, נספח ע/7) והפנה את תשומת ליבם למכתבים הנ"ל, והוסיף "עד היום לא קיבלתי תשובה כלשהי, ואם חקירת הנושא לא תוסדר לפי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט – 1968, בדעתנו להגיש עתירה לבג"ץ בשבוע הבא". אישור קבלת המכתב הנ"ל נענה במכתב אישור מיום 12.5.21, המצ"ב כנספח ע/8. אחרי מכתב זה לא נתקבלה תשובה לגופו של עניין עד היום, אף שעבר למעלה מחודש מתאריך האסון

ד. בשל המערכה נגד החמאס בעזה שהחלה מיום 10.5.21, החליטו יושב ראש העותרת, מר פנחס פלד ובאי כוחו, לדחות את הגשת העתירה עד סיום המערכה. עתה חלה הפסקת אש אך עד יום הגשת העתירה לא נתקבלה תשובה כלשהי לגופו של עניין מן המשיבים או באי כוחם בפרקליטות המדינה.

4. לעומת זאת הוגשו שתי הצעות חוק שונות ע"י חברי הכנסת לחקירת האסון במירון כמפורט להלן.

(א) האחת (סומנה כמספר פ/1050/24 ורצ"ב כנספח ע/9) ע"י סגן שר המשפטים (אחת) בראשות חבר הכנסת יעקב אשר (נציג אגודת ישראל) אשר הציע הקמת ועדת חקירה ציבורית שלא עפ"י חוק ועדות חקירה, שבראשה יעמוד ראש רשות מקומית לשעבר שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם יו"ר מרכז השלטון המקומי; נציגי משרד הפנים, המשרד לביטחון הפנים והמשרד לשירותי דת שימונו ע"י השרי המשרדים הנ"ל ועוד נציגים. יודגש, כי אין להסמיק את השרים הנוגעים בדבר למנות את חברי ועדת החקירה הציבורית, באשר ועדת החקירה צריכה לדון בין היתר באחריות משרדי הממשלה הנ"ל.

(ב) השנייה הצעת חוק פרטית (שסומנה כמספר פ/743/24 ורצ"ב כנספת ע/10) שבראשה חברי הכנסת יאיר לפיד ויתר חברי הכנסת מסיעתו, להקמת ועדת חקירה ממלכתית, לפיה הממשלה תמנה ועדת חקירה ממלכתית שתחל פעולתה תוך 30 ימים מיום תחילתו של החוק. בכך חברי הכנסת לא המתינו כלל לדיון בממשלה בנושא הקמת ועדת חקירה, העשוי לייתר לחלוטין את הצעת החוק.

(ג) שתי ההצעות נדונו בכנסת ביום ב-25.5.21 והתעוררה מחלוקת בין המפלגות, והרוב בוועדה המסדרת קיבל את ההצעה השנייה, אך הדיון המוקדם במליאת הכנסת נדחה בינתיים, כמקובל בהליכי חקיקה.

(ד) כל ההליך של הצעת חוק בעניין הקמת ועדת חקירה ממלכתית הוא מיותר, שכן הממשלה רשאית וחייבת להחליט על כך בעצמה ואין צורך בחקיקה לשם הקמת ועדת חקירה ממלכתית, מה גם שמדובר בצורך דחוף וחיוני לחקירה מהירה ויעילה, והליכי חקיקה, כפי שעולה מסדרי הכנסת והדיונים בה, אינם עונים לדחיפות.

5. הרקע העובדתי והנושאים לחקירה

א. בערב ל"ג בעומר, התשפ"א (ליל ה-30.4.2021), סמוך לשעה 1 בלילה, אירע אסון הר מירון, בו מצאו את מותם 45 גברים וילדים, ונפצעו למעלה מ-150 גברים וילדים, כולם תושבי המדינה ונפגעים ספורים היו תושבי חוץ.

ב. אסון הר מירון הובא לידיעה מיידית של הציבור באמצעות ערוצי התקשורת, אך בניגוד למקובל באסונות רבי נפגעים, לא החלה חקירה מיידית בדחיפות הראויה.

ג. לאור המחזות שנחשפו, התגלו לאלתר כשלים רבים בהיערכות ראויה לקיומה של הילולת לייג בעומר בהר מירון, שבה היתה תחזית של השתתפות כמה מאות אלפי אנשים.

ד. למרות אזהרות מוקדמות של גורמים ממלכתיים וציבוריים, ובהם בראש ובראשונה מבקר המדינה בדו"חות מהשנים 2008 ו-2011 - בנוגע לקיום אירוע בסדר גודל שכזה – גם השנה, לא בוצעו הפעולות הנדרשות להכנות פיזיות של המתחם ותיקון ליקויים שעליהם ניתנה התראה/התרעה מספר שנים קודם.

ה. האירוע קיים מבלי שנשקלו בכובד ראש המלצות הגורמים השונים על מגבלות מספר המשתתפים, דווקא השנה, והחלטה זו עלתה בחיי אדם רבים.

ו. המעורבות והאחריות של משרדי הממשלה השונים ובהם משרד הפנים, המשרד לביטחון פנים לרבות המשטרה והמשרד לשירותי דת, רשויות השלטון המקומי שבתחומן מצוי האתר – מחייבים הקמת ועדת חקירה ממלכתית בלתי תלויה בממשלה והצעות החוק כאמור, אינן עונות, לא להרכב הנדרש של ועדת החקירה ולא לדחיפות הנדרשת.

ז. ועדת החקירה הממלכתית דרושה כמובן לשם הפקת לקחים לעתיד, וכן שתבחן את כלל ההיבטים שלא טופלו בהיערכות של קיום האירוע בלייג בעומר השנה ותביא לתיקון הפגמים הדורשים טיפול מיידי ושורשי, בכדי למנוע הישנות של אסון מסוג זה.

ח. כן ראוי שיוטל על ועדת החקירה הממלכתית לבחון את הדרכים לפיצוי הנפגעים באסון הר מירון.

ט. ועדת החקירה הממלכתית דרושה גם כדי להמליץ על הדרכים ועל הגורמים הציבוריים שיהיו אחראיים בעתיד לניהול אתר הר מירון, ביחוד על רקע המשפטים שהתנהלו בפני בית המשפט העליון ב-15 השנים שעברו כמפורט להלן.

6. הצורך בחקירת כשלי אסון הר מירון והסקנת מסקנות והמלצות לעתיד על ידי ועדת חקירה ממלכתית הוא מובן מאליו. כך נהגה הממשלה בעבר כאשר החליטה על הקמת ועדת חקירה ממלכתית בעניין כשלים במלחמות ישראל, וגם בנושאים של אסונות רבי נפגעים.

הטיעון המשפטי לרבות רקע ההליכים המשפטיים בנושאי ניהול אתר הר מירון

7. סעיף 1 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968 קובע כדלהלן: "ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בעניין ותמסור לה דין וחשבון". פרוש הסעיף הוא כי קיימים מספר תנאים עצמאיים ומצטברים המאפשרים לממשלה להחליט על הקמת ועדת חקירה על פי החוק הנ"ל. תנאים אלה מתקיימים בפרשת אסון הר מירון, שהוא נושא עתירה זו.

8. מה לנו "עניין בעל חשיבות ציבורית חיונית" יותר מאשר הכשלים שהובילו לאסון הר מירון כאשר חקירת העבר תשלח על ניהול אתר הר מירון בעתיד, שהוא השני בחשיבות המקומות הקדושים לאחר הכותל המערבי בירושלים. הרי מדובר בציבור גדול מאוד של אזרחים שנפגעו, ועוד עשרת מונים ציבור של מבקרים באתר בעתיד העלולים להיות חשופים לפגיעה פיזית ממש אם לא יתוקנו כל הכשלים ויבוצעו כל הדרכים הדרושים לשם הבטחת ביטחון המבקרים באתר הר מירון בעתיד הקרוב והרחוק.

9. האם אסון הר מירון הוא "עניין" כמתבקש בסעיף. אביגדור קלגסבלד בספרו "ועדות חקירה ממלכתיות" [הוצאת נבו, 2001] אומר כי "הכוונה [בעניין] לפרשה עובדתית מסוימת בזמן, במקום, בפרטים ובגופים המעורבים בה..." [עמוד 109]. אין ספק כי פרשת אסון הר מירון, עונה על כל תנאי הסעיף על פי פרשנות זו. האסון הוא פרשה עובדתית מסוימת בזמן ובמקום והגופים המעורבים בה ידועים ומוגדרים, ואין צריך לחזור עליהם כאן.

10. האם החשיבות הציבורית של העניין, קרי אסון הר מירון בעתירה זו, היא "חיונית"? אין ספק בכך. החיוניות מדגישה את החשיבות המיוחדת, יוצאת הדופן של "העניין". [עיינו גם ספרו של א. קלגסבלד, עמ' 112-113] ומה לנו יוצא דופן ומיוחד מאשר אסון רב נפגעים, שבו הועמדה מנגד נפשם של אזרחיה של מדינה בשל כשללי ניהול אתר הר מירון.

11. יטען הטוען, כי אף אם נתמלאו התנאים הנדרשים, ע"פ סעיף 1 לחוק, והם נתמלאו כפי שהראתה העותרת לעיל, עדיין אין הממשלה חייבת להחליט על הקמת ועדת חקירה, שכן לשון הסעיף הוא, שהיא רשאית להחליט ולא חייבת. על כך אמר כבוד השופט חיים כהן במכתב שכתב לראש הממשלה, מנחם בגין, בתאריך 21 בספטמבר 1982, בפרשת סברא ושנילה: "אמת נכון הדבר שבהסמכה זו [להקים ועדת חקירה – העותרת], יש משום מסירת שיקול דעת לידי הממשלה, אבל הלכה פסוקה היא, מימים ימימה ודין הוא בישראל, שאם השימוש בשיקול הדעת הותנה בקיום עובדה מסוימת והעובדה מתקיימת, כי אז הופכת הרשות לחובה וכופין על בעל שיקול הדעת לעשות את אשר הוסמך לעשות" [ראו לעיל נספחים ע'5 ותדפיס ע'6]

12. דרכי ניהול הר מירון היו מושא לשורת עתירות בבג"ץ החל משנת 2014 כנגד הליכי הפקעת המקרקעין באתר הר מירון על ידי שר האוצר. נסתפק כאן בפירוט מספרי העתירות שהוגשו בעניין, והן: בג"ץ 48/14; בג"ץ 516/14; בג"ץ 1021/14; בג"ץ 1884/14. ההליכים, התנהלו כאילו ניתן צו על תנאי נגד שר האוצר, נמשכו במשך קרוב ל-8 שנים.

13. קודם לכן התנהלו הליכים אחרים שנסתיימו בפסק דין שקבע הסדר ניהול לעניין הגורמים המנהלים את אתר הר מירון ובית המשפט העליון בהרכב כב' השופטים גרוניס, נאור וחיות (שהיו לאחר מכן נשיאי בית המשפט העליון) הוציא ביום 14.5.08, בתיק רע"א 10029/07 פסק דין בדבר ניהול האתר ע"י ועדת חמישה בראשות הרב רבינוביץ' הממונה מטעם המדינה על ניהול הכותל המערבי. (פסק הדין רצ"ב כנספח ע/11).

14. וועדת החמישה פעלה מכוח פסק הדין הנ"ל ובתקופה שעברה, נוהלו הליכי גישור בין הצדדים באמצעות עו"ד יעקב כהן שהתנהל למעלה משנה מאז אוקטובר 2018, ובסוף הגישור הציע המגשר הסדר זמני לתקופה של 3 שנים שיבוא בשלב זה חלף ההפקעה.

15. הצעת המגשר הובאה לאישור בתיקי הבג"ץ הנ"ל, וניתן פסק דין בהתאם להצעת המגשר ביום 28.1.20, לפיו הוסכם על הסדר זמני לתקופה של 3 שנים שיבוא בשלב זה חלף ההפקעה, תוך שהמדינה שומרת על זכותה לחדש את ההפקעה אם יתברר שההסדר אינו מיושם במהלך התקופה האמורה. להסדר ניתן תוקף של פסק דין הרצ"ב כנספח ע/12.

16. לפי פסק הדין, (ע/12) עתירת בג"ץ 48/14 נמחקה וכך גם שאר העתירות המצוינות לעיל באופן שהנושא אינו תלוי ועומד עוד לפני בג"ץ, אף כי שאלת ניהול האתר וכל הכרוך עדיין תעמוד על הפרק בתום שלושת השנים, דהיינו, בינואר 2023. עם זאת, ברור כי אסון הר מירון מחייב דיון ומסקנות של חקירה ממלכתית בשאלת ניהול אתר הר מירון אף קודם שישתיימו שלושת השנים המפורשות בפסק דין בג"ץ 2020.

17. המחוקק צייד את וועדת החקירה הממלכתית בשורה של סמכויות וכלים שנועדו להבטיח את יכולתה למלא את תפקידה, להגיע לחקר האמת ולהבטיח את אמון הציבור במסקנותיה. לפיכך יתבקש בית משפט נכבד זה להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש ברישא של עתירה זו.

תצהיר

אני הח"מ, פליצ'ה פנחס פלד לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת כדלקמן:

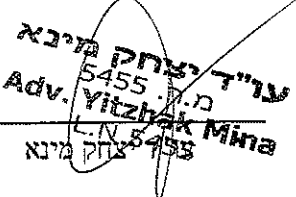
1. הנני העותר בעתירה המצ"ב נ' ראש ממשלת ישראל ואחרים בעניין הקמת וועדת חקירה ממלכתית לאסון הר מירון ל"ג בעומר התשפ"א (להלן – העתירה).
2. כל העובדות המפורטות בסעיפים 1-4 לעתירה הן נכונות.
3. כל הרקע העובדתי, הרקע המשפטי והטענות המשפטיות המפורטות בעתירה בסעיפים 5-21 הן נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי, על פי עצה משפטית שקיבלתי מבא כוחי עורך הדין פרופ' מיכאל קוריאנאלדי.
4. הנני מצהיר כי זהו שמי, זו חתימתי וכל האמור בתצהיר זה אמת.

פליצ'ה פנחס פלד

אישור

הנני מאשר בזה כי ביום 1.6.21 הופיע בפני, יצחק מינא, עו"ד, במשרדי ברח' הארבעה 28 תל אביב, פליצ'ה פנחס פלד המוכר לי אישית, ושזיהה עצמו באמצעות ת.ז. 4219360 ולאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה בפני.

עו"ד יצחק מינא
מ.ת. 5455
Adv. Yitzhak Mina
L.N. 5455
יצחק מינא

יפוי כח

אנו תנועת אומ"ץ – אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי, ממנים בזאת את עורכי הדין פרופי מיכאל קוריאנאלדי מרח' קרן היסוד 36, ירושלים, ו/או יצחק מינא ו/או עמית עוז, להיות באי כוחנו בנוגע לעתירה לבג"ץ נ' ראש הממשלה, שר המשפטים וראש הממשלה החלופי ממשלת ישראל והיועץ המשפטי לממשלה להקמת וועדת חקירה ממלכתית בעניין אסון הר מירון ל"ג בעומר התשפ"א וכל הכרוך בכך. מבלי לפגוע בכלליות המינוי הנ"ל יהיה בא כוחי רשאי לעשות ולפעול בשמי ובמקומי בכל הפעולות הבאות, כולן ומקצתן, הכל בקשר לעניין הנ"ל והנובע ממנו כדלקמן:

- (1) לחתום על ולהגיש כל תביעה או תביעה שכנגד, ו/או כל בקשה, הגנה, התנגדות, בקשה למתן רשות לערער, ערעור, הודעה, טענה, תובענה או כל הליך אחר הנוגע או הנובע מההליך הנ"ל ללא יוצא מן הכלל. ומבלי לפגוע באמור גם להודות ו/או לכפור בשמי במשפטים פליליים.
- (2) לחתום על ו/או לשלוח התראות נוטריוניות או אחרות, לדרוש הכרזת פשיטת רגל, או פרוק גוף משפטי ולעשות את כל הפעולות הקשורות והנובעות מהעניין הנ"ל.
- (3) לבקש ולקבל חוות דעת רפואית מכל רופא או מוסד שבדק אותי או חוות דעת אחרת הנוגעת לעניין הנ"ל.
- (4) להופיע בקשר לכל אחת מהפעולות הנ"ל בפני כל בתי המשפט, בתי דין למיניהם או מוסדות אחרים הן ממשלתיים והן אחרים עד לדרגה אחרונה.
- (5) למסור כל עניין הנוגע מהעניין האמור לעיל לבוררות ולחתום על שטר בוררין כפי שבא כחי ימצא לנכון ולמועיל.
- (6) להתפשר בכל עניין הנוגע או הנובע מהעניינים האמורים לעיל לפי שיקול דעתו של בא כחי ולחתום על פשרה כזו בביהמ"ש או מחוצה לו.
- (7) לקבל בשמי כל מסמך וחפץ ולתת קבלות ושחרורים כפי שבא כחי ימצא לנכון ולמתאים.
- (8) להוציא לפועל כל פס"ד או החלטה או צו לדרוש צווי מכירה או פקודות מאסר. לעשות כל הפעולות המותרות עפ"י חוק ההוצאה לפועל.
- (9) לנקוט בכל הפעולות ולחתום על כל מסמך או כתב בלי יוצא מן הכלל אשר בא כחי ימצא לנכון בכל עניין הנובע מהעניין הנ"ל.
- (10) להופיע בשמי וליצגני בפני רושם הקרקעות, בלשכת רישום מקרקעין, לחתום בשמי במקומי על כל בקשה, הצהרה ומסמכים אחרים למיניהם ולבצע בשמי כל עיסקה (דיספוזציה) המוכרת ע"י החוק וליתן הצהרות, קבלות ואישורים ולקבל כל מסמך שאני רשאי לקבלו עפ"י דין.
- (11) ליצגני ולהופיע בשמי בפני רושם החברות, רושם העמותות, רושם השותפויות ורושם אגודות שיתופיות, לחתום בשמי במקומי על כל בקשה או מסמך אחר בקר לרושם גוף משפטי, לטפל ברישומי או מחיקתו של כל גוף משפטי ולטפל בכל דבר הנוגע לו ולבצע כל פעולה בקשר לאותו גוף משפטי.
- (12) להעביר יפוי כח זה על כל הסמכויות שבו או חלק מהן לעו"ד אחר עם זכות העברה לאחרים, לפטרם ולמנות אחרים במקומם ולנהל את ענייני הנ"ל לפי ראות עיניו ובכלל לעשות את כל הצעדים שימצא לנכון ומועיל בקשר עם המשפט או על ענייני הנ"ל מאשר את מעשיו או מעשי ממלאי המקום בתוקף יפוי כח מראש.

המלים הבאות ביחיד תכלולנה את הרבים ולהיפך.

ולראיה באנו על החתום, היום יום 1 לחודש יוני 2021

חתימה

הנני מאשר את חתימת מרשתנו הנ"ל.

פרופי מיכאל קוריאנאלדי, עו"ד

עו"ד יצחק מינא
5455/7.מ.
Adv. Yitzhak Mina
L.N. 5455